

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trislojna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 68.

V Ljubljani, v petek 23. marca 1888.

Letnik XVI.

Et meminisse juvat.

(Dopis z Notranjskega.)

Dobro mi je še v spominu, kako je za sedanje šolske postave govoril v XI. seji deželnega zbora kranjskega dne 12. oktobra 1878 g. dr. Zarnik.

Gosp. doktorju gotovo nobeden ne bo očital, da je pristaš klerikalne stranke. Ne bode torej škodovalo, če njegov govor čez dobrih devet let vsaj v posameznih točkah posnamemo. Kdor bi ga rad v celoti bral, naznanim mu tukaj, da sem posnel iz knjige: Obravnave deželnega zbora kranjskega od 12. septembra do 16. oktobra l. 1878. po stenografskih zapisnikih 19. zvezek.

Tu se torej bere na strani 243:

„Med drugimi je bil tudi ta nasledek nesrečne bitke pri Kraljevem gradcu za Avstrijo, da se je takrat ‚frazza‘ rodila, in od takrat do danes v Avstriji kraljevala. Takrat se je reklo, da je bil pri Kraljevem gradcu konkordat tepen, akoravno je vedel najbolj neumnen človek, da so bili liberalni Italijani pri Kustoci in pri Visi od konkordatovev tepeni. Druga fraza je bila ‚die preussischen Schulmeister haben gesiegt‘, to je šlo potem po vseh deželah od ust do ust, in takrat se je vskliknilo: brez novih šolmaštrov ni sreče za nas. To se je premljevalo po vseh ustavovernih časnikih — toda v celi Evropi se v žurnalistiki nikjer ni tako kultivirala puhla ‚frazza‘, kakor ravno v Cislajtaciji in posebno na Dunaji. In čuditi se je, da niso, ko so bili Rusi dvakrat pred Plevno tepeni, dunajski listi rekli ‚dass haben die türkischen Schulmeister gethan‘. (Dobro! na levi.) To bi bilo vsaj konsekventno, vsaj se je trdilo — da se Turki bojujejo za kulturo in civilizacijo. V Bosni so imeli Nemci in Madjari priliko prepričati se o tej kulturi, ker so znake o njej na odrezanih nosovih in ušesih nazaj prinašali.

Takrat je torej zavladala povsod fraza, izreklo se je, da se zdaj mora šolstvo reformirati, ker je pruski šolmašter zmagal pri Kraljevem gradcu; skle-

nilo se je, da moramo napraviti nove šolske postave. Pri tem se pa ni pomislilo, da je trajala liberalna vlada pod Šmerlingom skoro šest let, v kateri dōbi pa ni nikomur na um prišlo napraviti nove šolske postave. Ali ko se je rodila ‚frazza‘, začelo se je od vseh strani vpiti: naredimo nove šolske postave! Seveda, ker je bil pri Kraljevem gradcu konkordat tepen, vedelo se je precej, kakovo ost bodo imele te nove šolske postave, namreč naperjeno zoper cerkev. Jaz sem danes na istem stališču, kakor sem bil od nekdanj, ali izpovem tu, da se je fraza ‚liberalen‘ in ‚klerikalen‘ tako preživela, da se danes vsak smeje, ako jo čuje, ker vemo, kaj pomeni. Največi pravi liberallec je gotovo v Evropi Gladstone. Ali ker se je ta mož zavzel za to, da mora katoliška cerkev ravnopravna biti na Irskem s protestantovsko, ker se je zavzel za to, da morajo prosti biti Slovani v Turčiji, psujejo ga naši ustavoverni liberalci bedaka.

Gospōda moja! liberalizem bi kaj pomenil, ko bi ta beseda kaj veljala, ali to je čisto prazna fraza postala, za katero še berač s strgano mavho ne mara. Če bi se hoteli liberalizma v šolskih zadevah držati, morali bi iti v iste dežele, kjer je liberalizem domā, na Angleško ali v severno Ameriko. — S frazo liberalizma seglo se je tudi v našo šolsko organizacijo, ost se je obrnila zoper tisto korporacijo, ki je poprej šolstvu največ koristila, namreč zoper cerkev. Jaz ne hvalisam tu cerkve s klerikalnega stališča, ampak zaradi tega, ker je bila njena šolska uprava najboljši kup.

Nihče nepristranski ne bo trdil, da je bila šola zaradi tega, ker je bil duhoven v njej, reakcionarna. To mišljenje se je rodilo vsled fraze, da je duhoven že zaradi tega, ker je duhoven, bedast, nesposoben in starokopitnež, ter se mora iz šole odstraniti.

Gosp. Dežman je v nekem svojih poprejšnjih govorov dobro rekel, da imamo že toliko avtonomnih korporacij, da se človek sam več ne spozna. Tudi

meni se nepotrebni zdē krajni in okrajni šolski svēti, odločevala naj bi o šolskih zadevah le deželni šolski svēt in občina. Ko bi jaz imel tako postavo predlagati, kakor g. Vesteneck, ko bi na njegovem mestu sedel, in večine tako siguren bil, kakor on, navsetoval bi, naj bo v ljudski šoli ravnatelj in ob enem šolski administrator kapelan ali župnik, ker ima že sedaj taisti prvi vpliv v krajnem šolskem svētu, če se le hoče za šolo brigati. Jaz bi ga ne naredil za ravnatelja zaradi tega, ker je duhoven, ker ima visoke škornje in ker mašo bere, ampak zaradi tega, ker je osem šol študiral, maturo napravil in kakor teolog ono vseučiliško fakulteto absolviral in ker je sploh že njegov poklie po cerkvenih postavah pečati se s šolsko mladino. Ko bi imeli nadalje dekane za nadzornike, opravljali bi taisti ta posel zastonj, sedaj pa plačujemo 400, 500, 600 gl. dotičnim nadzornikom ‚für nichts und wieder nichts‘ — bi rekel Nemeč.

Ubogi „nemški princ“! ko bi ti kaj tacega navsetoval v svojem šolskem načrtu, to bi še le padli čez te! (Opomba dop.)

Dalje čitam:

„Ali ni vsak dekan toliko izobražen, kakor vsak šolski nadzornik na Kranjskem? Jaz tudi trdim, da je mnogo nadzornikov v deželi, ki niso vredni, da bi kakemu dekanu, kar se splošne izobraženosti tiče, opanjke odvezali, ter bi tudi lahko nekaj tacihi nadzornikov imenoval. Gospōda moja, to bi bilo dober kup šolstvo in mi nismo bogat narod, kakor n. pr. Francozi.

Torej bi morali v poštev jemati tiste faktorje, ki jih imamo, če se nam dajo v to svrhu porabiti. Zakaj bi si zavezovali z ruto svoje oči, da bi jasno ne gledali, kadar je treba videti.

Nadalje tudi trdim, da nova šola nima veliko vpliva na ljudstvo. Če učitelj podhujskuje ljudstvo proti duhovstvu, če hoče biti liberalen — čeravno tako malo vé, kaj pomeni ta beseda, kakor za tiste vasi, ki daleč na Španjskem ob reki Guadalquiviru

LISTEK.

„Jezičnik“ v slovenskem slovstvu ob njegovi petindvajsetletnici.

(Predaval v Katoliški družbi A. Kalan.)

(Konec.)

Mil prijatelj Trsteniškemu, marljiv podpornik „Novicam“ bil je Jovan Vesel Koseski, katerega delovanje opisuje „Jezičnik“ v XXIV. letniku od 90. do 98. strani. V zvezde so ga kovali nekateri, drugi ga obsojali v „paklo“, a na sredi med skrajnostima na zemlji je mesto Koseskemu, kakor sploh vsakemu človeku, kakor je razvideti iz razprave „Jezičnikove“. Prav zato berem v „Jezičniku“ na str. 98. besede „Zvonove“ (l. 1884 str. 252): „Noviška, Cigaletova in Wiesenthalerjeva hvala, kakor Stritarjeva, Levstikova, Ruterjeva in Žvabova graja, dali so Slovincem priliko pravično soditi Koseskega: hvaliti na njem, kar je hvale, a grajati, kar je graje vrednega.“ In ako tudi dandanes Koseski ne stoji več navrhunci slovenskega Parnasa, vendar slovenski narod na veke v svojem sreč ohrani hvaležen spomin vsem

mnogovrstnim in pravim zaslugam njegovim.

Kot trombe glas, kot zvon doni
Od vrlega moža spomin!

XXV., zadnji „Jezičnik“ razpravlja na prvem mestu na 18. strani obširno delovanje plemenitega Antona Janežiča, ki je tiho in marno kakor bučela delal za prosep književnosti slovenske. S svojo slovnico in slovarjem, s „Slovensko Bčelo“ v štirih tečajih, z „Glasnikom“, ki je prejel z najstjim tečajem, si je pridobil Janežič zelē odlično mesto v novjšem slovstvu našem. Bolj skrite, a zato toliko večje so njegove zasluge za ustanovitev in blagoslovo delovanje Mohorjeve družbe, kateri je Janežič kot tajnik daroval mnogo moči in dražega časa. In tudi to manj znano delovanje Janežičevega opisuje nam „Jezičnik“, ki piše v uvodu: „Pri prvem (Janežiču) sem razun „Cvetja iz domačih in tujih logov“ ob kratkem opisal „Društvo sv. Mohora“ v dōbi od leta 1852 do 1859, in „Družbo sv. Mohora“ v dōbi od leta 1860 do 1868, dokler je pokojni bil jej tajnik ter oskrboval njeni knjižici „Koledarček“ pa „Večernice“, da se popolnoma pokaže velika pomemba njegova v našem slovstvu.“ Mož neprecenljivih zaslug je bil Janežič posebno skromen:

Nikdar za prazne nisi maral sanje

Nikdar za blišče neumnega sveta.

poje o njem po pravici Umek-Okiški. Kakor vrtnar, ki se trudi bolj za svojega gospodarja nego za-se, tako je delal Janežič bolj za svoj narod nego za-se, in zato ga prav primerja Stritar vrtnarju („Zvon“, 1876, str. 282) rekoč:

Vrtnar si nam rodil se v Rožnem dolu

Sadil, gojil cvetice poezije

Nam po dobroti, pusti prej in goli.

Zdaj, ko zelena te gomila krije,

Žaluje dom, ne zabi te nikoli;

Hvaležno zdaj ti slave vence vije!

Njemu sledē v „Jezičnikovi“ razpravi bolj in manj znani, bolj in manj važni pisatelji slovenski najnovejšega časa. Spomnimo se nekaterih le imenoma: dr. Štefan Kočevar, dr. Jan. Krizostom Pogačar, Karol Melcer, Štef. Kocijančič, Kafol, Ant. Lesar, dr. Razlag, dr. Ulaga, Božidar Raič, dr. Costa, J. Parapat, Lav. Gorenjec-Podgoričan in zadnji med njimi je pokojni Fr. Ser. Cimperman.

Ogledali smo si, čestiti gospodje, zgradbo velečastno, kamor so predniki naši od prvih početkov pa do današnjega časa pokladali svoje duševne proizvode. To zgradbo, kakor ste uvideli, nam je „Je-

stojé — pride potem gotovo v nasprotje z župnikom in taka šola, ki ni na pravi podlagi, to je na podlagi prijateljstva učitelja z duhovnikom, ne more prosperirati. Šola na kmetih — in le o ljudski šoli je tu govorjenje — bo le takrat prosperirala in jo bo ljudstvo z veseljem podpiralo, če je v zvezi z duhovenstvom“.

Ali ravno tega ne zahteva L. Liechtenstein? Tu veliko več tirja dr. Zarnik za ljudske šole, kakor sedaj nova postava. Takrat je bilo vse dobro, vzorno, vsaj je govoril in priporočal liberalni doktor; sedaj ko to v malem le zahteva konservativni poslanec, je vse napačno in škodljivo za slovenski narod!

Dalje lahko čitaš:

„Rekli bote, to je proti duhu novega časa. Ali kaj pravi državna šolska postava? Državna postava pravi, da je namen ljudske šole, die religiös-sittliche Erziehung der Jugend.“ Državna postava torej odloča, da mora biti odgoja otrok na religiozni podlagi. In naj bo človek tega ali onega mnenja, darvinist ali nihilist, to bo vsak priznal, da naša mladina, ki začne hoditi v šolo, mora se vzgojevati na verski podlagi, in „ole Vilem“ je sam priznal o priliki Nobilegove afere, da brez vere ne more obstati država. Jaz ne govorim tega iz klerikalnega ali celó reakcionarnega stališča, temveč s stališča državniškega in finančnega, ker bi bila potem cela stvar najboljši kup. Moje mnenje je, da ravno župnik ali kapelan bi bil najboljši ravnatelj šole. Niti ne bi bilo to nedostojno za učitelja. Bog varuj, da bi jaz govoril o mežnarji — ker to se mi zdi nepristojno za vsacega učitelja, nepristojno pa ni, če je ravnatelj šole mož, ki je gotovo več študiral nego ljudski učitelj. Ta ravnatelj naj bi bil šolski administrator, potem ni treba niti okrajnih niti krajnih šolskih svetov“.

No, ko bi se tako res vršilo, bi menda ne tožil šolski vodja — komaj teden dni je, kar mi je osebno pravil — da s predsednikom krajnega šolskega sveta — je trgovec — ne more shajati — ker v njegovi prodajalnici ne kupuje.

Dalje pravi g. dr. Zarnik:

„Zaradi tega moramo računati s temi faktorji, ki imajo v resnici največ zanimanja za šolo in ki bi se dali lahko za to uporabiti.“

Cerkev, gôspoda moja, je tak element, da ga v državnem življenju ne moremo ignorirati ali celó izbacniti. S takim faktorjem, ki zastopa v državi toliko inteligence, tak faktor, ki je zastopan v nemškem državnem zboru po tretjini vseh poslancev, ki ima na Bavarskem celo parlamentno večino, je treba računati in upotrebiti ga. Šola bo potem bolj napredovala in nas bo mnogo manj stala. Ti šolski vodje bi bili zastoj, kar imajo čas in bi radi delali, vedoči, da ne bi bili od strani le pri šoli naslonjeni, kakor so zdaj.

Jaz sam priznavam, da je sedanja postava pomanjkljiva, pa ne zaradi tega, da bi jo ne bili takrat temeljito pretresovali, ampak te pomanjkljivosti pokazale so se kasneje in sicer zavoljo tega, ker nismo nobene prakse imeli in smo le po teoriji delali.“

Glejte, tu se prejšnja šolska postava naravnost pomanjkljiva imenuje. Poprava Vesteneckova je ni

zboljšala. Sedanji vrednik „Slov. N.“ dr. Vošnjak pravi v isti knjigi stran 240: „Ali po tej postavi — Vesteneckovi — se ne bo povzdignilo šolstvo, ampak nastala bo ne le apatija, ampak antipatija do šole. Zaradi tega bi obžaloval, ako bi deželni zbor sprejel to postavu.“

Se je li postava v teku desetih letih toliko zboljšala, da jo sedaj v svojem listu zagovarjate? y.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. marca.

Notranje dežele.

Pri cesarji bil je dné 21. t. m. *dvorni obed* na čast njegovega gosta, kralja rumunskega. Navzoči so bili prestolonaslednik Rudolf, nadvojvode Karol Ljudevit, Ljudevit Viktor, Albreht in Viljem, vojvoda Nasavski in dr.

Gospodska zbornica je imela danes ob 12. uri svojo sejo: na dnevnem redu so bile štiri točke: I. Prvo branje postave gledé plač katehetov. II. Drugo čitanje: 1. začasnega proračuna, 2. postave, kako zatreči pelagro in pomagati revežem na Goriškem in v Gradiški, in 3. postave o uravnanju zunanjih pravnih razmer židovskih verskih družb.

Vest, da je ministerstvo ukazalo štajerski vladi, naj razpusti *vseučiliščna društva v Gradci*, preklicuje graški uradni list kot neistinito.

Dné 18. t. m. vršila se je kazenska obravnava pred okrožnim sodiščem v Rzeszovu zoper *gališke izgreduke* zaradi nove cestne postave. Na zatožni klopi sedelo je 28 kmetov iz Kozine in Markove, izmed kojih je bilo mnogo več mesecev v preiskovalnem zaporu. Sodišče je vse zatožence oprostilo.

Postava o obdačenji žganih pijač, kojo je predložila vlada državnemu zboru, bo za gotovo sprejeta. Ugovori Poljakov vrše se le še „pro forma“. Pri posvetovanjih med ministerstvom in pl. Groholskim izrazil se je finančni minister pl. Dunajevski, da je slučajno pripravljen dovoliti tudi izločitev samoprodaje pijač. Pri večerajšnji seji dotičnega pododseka se je minister bajé izjavil v istem smislu.

Dopolnilne volitve v *hrvatski sabor* (dvanajst mandatov) vršile se bodo dné 25. in 26. aprila.

Vnanje države.

Papež *Leon XIII.* bo dné 11. aprila t. l. daroval povodom svojega imendana sveto mašo v sv. Petra cerkvi. Udeležili se je bodo mnogi romarji, med temi francoski in avstrijski.

Srbska komisija, ki se je posvetovala o vojni preosnovi, izgotovila je svoje poročilo. Po njem obstoji srbska orožna sila iz stalne armade in ljudske voje. Prva se ustanovlja iz stalnih oddelkov in rezerv, ljudska vojna pa iz prvega in drugega sklica ter je nekako domobranstvo. Vsled preosnove pomnožila se je zdajšnja orožna moč za slučaj vojske. — Krona ni popolnoma uporabila svoje pravice, da smé imenovati tretjino poslancev; namesto 52 imenovala jih je samo 40. — Pri prihodnjih volitvah v občinski svet bodo radikalcji, ki do sedaj niso imeli v belgradskem svetu nobenega sedeža, bržkone prodrli z nekaterimi svojimi kandidati. — Kralj Milan je večino zaradi nedomoljubnega postopanja v srbsko-bolgarski vojski obsojenih pirotskih prebivalcev, namreč 24, pomilostil.

Dunajski dvor se je neki izjavil, da bo uradno svetoval princu Koburškemu, naj zapusti *Bolgarijo*. Ruski veleposlanik v Carjigradu, pl. Nelidov, ni storil nobenega nadaljnjega koraka. Ako se nadalju-

le to željo, da bodi naše slovstvo i prihodnje čisto in nepokvarjeno, da se v vsem klanjaj zakonom božjim! — In uprav v tem oziru ima „Jezičnik“ neprecenljive zasluge, ker povsod povdarja, da, kakor vse stvari, véde in umetnosti, tudi leposlovstvo preslavljaj vir vse lepote — neskončnega Boga!

Pisatelju „Jezičnikovemu“ pa želimo zdravja in dobrih misli, da Slovence tudi v prihodnje še razveseljuje in poučuje z novimi letniki. — Blagemu učitelju in plemenitemu boritelju za dobro, pravo in lepo, vskliknem gotovo iz sre premnogo hvaležnih mu učencev in udanih mu prijateljev: Slava! Hvaležnost pri narodu! Pri Bogu plačilo! in končam s pesnikom:

Daj Bog, da krepk slehern hip
Ustvarjaš nam še kip na kip,
Da s pridnostjo le sobi lastno
Zgradiš poslopje veličastno,
Kjer narod vrl
Na dede vrle bode zrl!
Tedaj pa on s čestjo in slavo
Ovenča tudi Tebi glavo,
A Ti si viješ sam spomin
Iz duševnih vrlin!

jejo obravnave med Turčijo in Rusijo, vrši se to neposredno med obema ministerstvom. Kakov bo izid teh obravnav, o tem ni mogoče dvojiti. Položaj je ruskim tirjavam jako ugoden in razmere med Rusijo in Nemčijo prijaznejše, kakor sploh kedaj. Tudi notranji bolgarski dogodki niso Rusiji nikakor na kvar. Prišli so zadnje dni zopet drugemu izneverjenju pri ženijskem oddelku vojnega ministerstva na sled. Natančnejši podatki niso še znani, ker se dotična preiskava vrši strogo tajno. — Vlada je poslala velike množine orožja in streljiva na vshodno-rumelijske meje. — Člani koburške hiše sešli se bodo v Monakovem k posvetovanju, kako pregovoriti Ferdinanda in princesinjo Klementino, da bi zapustila Bolgarijo. Mati prinčeva napravila je veliko dolgov, kar vznemirja Koburžane. Misel o posvetovanji ima svoj izvir na Dunaji.

Vzlic vsem tajitvam imela bo prestolna menjava v *Nemčiji* kot posledico bistvene spremembe v osebnih razmerah. Posebno se mnogo govori v Berolinu v tem oziru o treh osebaj. Puttkamer izstopil bo iz ministerstva, da, poroča se celó, da je bajé že vložil svojo ostavko; redarstveni predsednik pl. Richthofen bo izpuščen iz službe in dvorni pridigar Stöcker prestavljen kot superintendent v Kraljevec. Šepetajo si v ušesa, da je bil ravno Puttkamer oni, ki je v ministerstvu že za časa cesarja Viljema v neuradni seji priporočil spremembo gledé prestolnega nasledstva, čemur je pa odločno oporekal pravosodni minister dr. pl. Friedberg, da, celó državni kancler (?). Richthofen bo žrtva izgrediv pri pogrebu ranjega vladarja. Tatovi so med pogrebno svečanostjo z neverjetno predrznostjo kradli, da, izginil je celó križec, koji je položila velika vojvodinja bavarska svojemu ranjkemu očetu v roke. Koliko je resničnega na vseh teh trditvah, razsoditi je sedaj še težko, neverjetne pa niso nikakor z ozirom na sedanje razmere v Nemčiji. — Cesar je podpisal postavu o podaljšanju zakonodajske dóbe.

Obravnave *francoske* zbornice v Boulangerjevi zadevi so narod zelo razburile. Pred zbornico zbirajo se dan za dnevom razdražena množice. Boulangistiški in sorodni jim listi razpravljajo to stvar s strastnimi besedami ter očitajo Tirardovemu ministerstvu, da poslušaj tajne opomine iz Berolina. Tudi zoper generala Logerota in Ferryja so zelo razkačeni. Vlada, koje podlaga je bila že jako omajana, utrdila si je z odločnim postopanjem zoper generala svoje stališče, in le ta okoliščina privedla je Cassagnaca do tega, da je vložil znano interpelacijo, nikakor pa ne skupne koristi ali celó prijateljski čuti za Boulangerja. Cassagnac je propadel in se je prešlo vsled Tirardove zahteve na dnevni red z ogromno večino glasov. Vlada bo stalno umirovila generala, toda ker ga potem lahko volijo v zbornico njegovi čestilci, čakala bo skoraj gotovo dlje časa s tem korakom.

V Adenu bivajoči dopisnik v „Independance Belge“, Augusto Franzoi, poroča svojem listu podrobno o dogodkih v *Abesiniji* do konca meseca februarja. Dopisnik ne veruje, da se bodo umaknili Italijani ter obžaluje to v interesu Italije. San Marzano hoče skoraj gotovo prodreti od Saatija do Aileta, kojega prebivalci so sprejeli italijansko pokroviteljstvo. Za to pa bodo Italijani potrebovali po njegovem mnenju štirinajst mesecev, akoravno je med obema krajema daljave le štirinajst kilometrov, kajti v zavarovanje zveze zgraditi bodo morali nič manj ko trideset trdnjav. Vest, da bo odpotoval Menelik šoaški v spremstvu grofa Antonellija k negušu, navdajati bi morala Italijane z nezaupanjem, ker bo skoraj gotovo kralj Janez v tem slučaju pridržal grofa kot poroka. Dopisnik ne veruje, da se bo Menelik vzdignil zoper neguša, ker bi ga slednji prej pokončal, predno bi mu mogli priti na pomoč San Marzanovi vojaki.

O splošnem *politiškem položaji* piše „Daily Telegraph“: Nemška zunanja politika pod cesarjem Friderikom provzročila bo bolj prijateljske razmere med Berolinom in Londonom, kakor med Nemčijo in Rusijo, pred vsem pa se bo trudila, da obvaruje mir. Gledé bolgarskega vprašanja bo krepko podpirala nemška vlada Rusijo toliko časa, dokler bo ta ostala v mejah berolinske pogodbe. Ako bi se pa odločil car, da bi siloma odstranil Koburžana iz Bolgarije, odtegnil bo nemški cesar svojo prijateljsko roko ter bo Rusija ostala popolnoma osamljena.

Angleška kraljica je odpotovala dné 21. t. m. v Italijo s princem in princesinjo Battenberško in velikim spremstvom.

Izvirni dopisi.

S Koroškega, 21. marca. Jedna večjih slovenskih občin na Koroškem je bekštanjska, ki obsega v podnožji Karavank in mogočne Jepe župnije v Ločah, v Štebnu, na Bernci, kjer ima znani domoljub Julij pl. Kleinmayr svoja posestva, in oddelke župnije št. lenardske in zilske. Prebivalstva je tu dobro katoliškega in slovenskega blizo 4500 duš. Pri vsaki volitvi, naj si bo za deželni ali za državni zbor, so se občinarji pokazali dobre narodnjake, a samo v občinskem svetu zaradi neudeležitve pri zadnjih volitvah se šepiri nekak nemškutarsko-liberalni

zičnik“ lepo vredil, pojasnil in razkazal — Istinič — v istiniti podobi. Le memogredóč in po vrhu smo si vse ogledali, vendar upam, da smo si vsaj v glavnih obrisih načrtali podobo slovstvenega gibanja slovenskega. Prebirajočemu letnike „Jezičnikove“ zdelo se mi je, kakor da bi gledal fotografije naših slovstvenikov v glavnih, značilnih potezah, tako objektivno in popolno se kažejo pisatelji s svojimi deli. Le izpolniti te podobe, dati vsaki primeren kolorit in dovršena bo galerija slovenskih pisateljev. — Kakor je vsako človeško delo nepopolno, tako pravi tudi „Jezičnik“ o sebi: „Kakor ni vse zlato, kar se sveti; tako tudi „Jezičnik“ o srebrnem svojem jubileju, star XXV. let, o „Knjigi Slovenski“ čitateljem njenim veli: Vse poskusite, kar je dobro, ohranite. (I. Tes. 5. 21.)! — Točno in verodostojno v kratkem mnogo povedati, to zna „Jezičnik“ in to so posebno hvalili vsi njegovi ocenjevalci, med drugimi tudi Miklošič in Jagič.

Po pregledu slovstva slovenskega, kakor smo ga posneli po „Jezičniku“, smemo zadovoljni reči, da je gledé mravnosti večinoma nedotakljivo, kar mu daje še posebno ceno in veljavo; zato imam k sklepu

duh. Vseh teh mož je morda v občini 50 in ti so si pri pasivnosti narodnjakov izvolili zastop med seboj. Ker se pa kmalu bliža čas nove volitve in se že sedaj vse zanima za-njo, je gotovo, da tudi občinski zastop dobimo v svoje roke. Sramotno bi bilo, da bi križem roke držali, ker drugače v vsaki stvari napredujemo. V Ločah imamo n. pr. „požarno stražo“ s slovenskim poslovnim jezikom. Ona je izvrstno preskrbljena z brizgalnicami in njej na čelu so zgolj le slovenski možje. Pridružuje se njej precéj brojna „požarna godba“, ki večinoma le igra narodne skladbe. V občini je sedež „podružnice družbe sv. Cirila in Metoda“ za beljaško okolico. Naša podružnica je jedna najbolj živih in mnogobrojnejših; shode svoje ima pogostoma in šteje sedaj blizu 400 udov, med njimi nad 20 ustanovnikov. Tudi se snuje na Bernci, kakor ste že iz vabila in prošnje, priobčene po raznih slovenskih listih poizvedeli, „ljudska knjižnica“. Rodoljubi so do sedaj mnogo knjig v to blago in vzvišeno svrhu darovali, a želeli bi še bolj občnega zanimanja za nas koroške reveže.* Posebno bi nam bile po vseči knjige poučnega ali pa lepoznankega zrna; tudi zbirke raznih naših slovenskih pesnikov bile bi nam drage, kajti ljudstvo rado čita, kar je tudi dokaz, da ima „družba sv. Mohorja“ v naši občini 102 uda. Pred nekaterimi leti pa smo si ustanovili „Bekštanjsko posojilnico“, registrovano zadrugo z omejeno zavezo. Te dni smo priobčili računski sklep za drugo upravo l. 1887. Preteklega leta je imela naša posojilnica 77.497 gl. 48 kr., reci: blizu sedeminsedemdeset tisoč in petsto goldinarjev prometa. Pristopilo je k tej na novo 86 zadružnikov in šteje posojilnica sedaj 222 družnikov, ki imajo v deležih 3120 gl. na dobrem. Hranilnih vlog vložilo se je na 58 kujižic 16485 gl., izplačalo pa 4273 gl. 31 kr. in je njih stanje koncem leta z obresti vred 28.352 gl. 48 kr., kateri so vloženi na 112 kujižicah. Stanje danih posojil pomnožilo se je za 14.181 gl. 14 kr.; posojila so dana 191 zadružnikom. Čistega dobička je 260 gl. 50 kr., ki so se v smislu sklepa občnega zbora 19. febr. t. l. razdelili tako-le: 1. v nakup čistilnega stroja za žito 110 gl. in ostanek 150 gl. 50 kr. prideljal se je rezervnemu zakladu, ki iznaša sedaj že 308 gl. 48 kr.

To nekako v kratkih potezah delovanje v naši občini, ki se dan za dnevom bolj zaveda in je živa priča, da še živijo Slovenci na Koroškem in da se svojih pravic zavedajo. Zadnje pego, katero še imamo, to je našemu prebivalstvu in našemu napredku ne odgovarjajoči „občinski odbor“, hočemo pri bodoči volitvi popraviti. Treba nam je narodnega občinskega zastopstva, ki bo zavzet v gmotni in duševni naš napredek. Važno je to tudi v sestavo bodočih krajnih šolskih svetov, kajti v občini imamo dve dvorazrednici in jedno trirazrednico in povsod je le nemška uprava. Slovenščine se učijo prvega poluletja v prvem šolskem letu in potem nastopi nemški poučni jezik. Imamo pa tudi učitelje, ki še besedice ne umejo slovenski; kaj pravite v to? Kako pa nas je nemška šola tekom let ponemčila, vidi se iz današnjega dopisa, ki vam živo in v kratkih vrstah slika velik naš narodni napredek. To vse v Beljaku in drugej ni po godu, a „Slovan gré na dan“. Dolžnost mi je bila, da sporočam drugim Slovincem, dá še nismo poginili in to s prošnjo, da nas povsod in vsigdar podpirajo; ob enem pa se obračam do vas, občinarjev, da že sedaj na prihodnje občinske volitve mislite. Vsi za jednega, jeden za vse; tū gré za sveto našo stvar, tū gré, da izpolnimo željo našega ranjcega voditelja Andr. Einspielerja, ki nam kliče: „vse za vero, dom, cesarja“. Kdor ni za ono géslo, je proti nam. Na delo torej!

Z Goriškega, 20. marca. (Konec.) Tudi pri nas hoče se štiri desletnica cesarjeva posebno praznovati. Kako se bodo letos zedinili vsi državljani ter vzajemno prosili z nebes najblažega blagoslova nad svojega deželnega gospodarja, kateri išče in najde pravo srečo in obilno tolažbo le v blagostanji svojih mnogoštevilnih narodov! Kaj je torej bolj naravno, kakor da tekmujejo posamezni avstrijski narodi ne le, kako bodo praznovali ono redko svečanost, ampak še več, da bi ohranili v častnem spominu tudi pri poznih rodovih pomenljivi dan 2. decembra tekočega leta. Po drugih deželah zidajo se že v isti spomin dobrodelni zavodi krščanske ljubezni. Deželni svet družbe sv. Vincen-

cija Pavlanskega v Gorici tudi namerava postaviti letos temeljni kamen zavodu v trajen spomin proslave 40letnice, odkar je nastopil vladarstvo Njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef I. Ker pa bi ne mogla družba sv. Vincencija Pavlanskega z lastnimi močmi lotiti se tako potrebnega podjetja, še manj pa isto vzdrževati, pričakuje vsestranske podpore od kristijanskih in patrijotičkih sodeželanov. Namen novemu zavodu bo skrbeti za kristijansko vzgojo zlasti uboge moške mladine ne gledé na narodnost. V prvi vrsti in redoma sprejemali se bodo revni dečki z Goriškega. Osnovni odbor, t. j. družba sv. Vincencija Pavlanskega, nadeja se tembolj vspeha, ker je odobril prevzvišeni knez-nadžkof podjetje ter ga sprejel v svoje posebno varstvo in pokroviteljstvo. Pravila za ta zavod so se že sestavila ter stojé že na razpolago pri vodstvu družbe sv. Vincencija P. za Goriško. Naša družba sv. Vincencija P. za Gorico deli se v dva oddelka in sicer slovenski in italijanski. V teku par let imela je ista družba dovolj priložnosti spoznati, kakó potreben je tak zavod za Gorico, kakoršno je n. pr. ljubljansko „Marijanišče“. V tem zavodu pripravljali se bodo dečki tudi za prihodnji čas, v katerem jim bo mogoče služiti si poštenega kruha. Kakó dobro delo usmiljenja je tako podjetje, za katero se mnogo trudi in prizadeva velenjeni gospod predsednik družbe sv. Vincencija, baron dr. Oskar Sommaruga, katerega je tako zasluženo odlikoval pred par tedni Njegova Svetost Leon XIII., imenovaje ga svojega častnega kamornika. Imenovani gospod je rodom Dunajčan in sošolec ministra Gautscha. Priučil se je popolnoma laškemu jeziku, tako da uraduje tudi v istem jeziku; tudi slovenski zná za silo. Koliko dobrega je že storil isti gospod in kako zdaj deluje, da bi se naša mejna dežela patrijotički pokazala na čast in prospeh države in njenega slavnega vladarja, vé vsak veren Goričan.

Dasi je zgubila sedanja „Soča“ vse zaupanje v verne in poštene Italijane, kakor se je sama parkrat izrazila, vendar pristopijo verni Slovenci s konservativnimi Lahí v zvezo za takó sveto stvar, spominjajoč se, da je ravno „Soča“ v prošli dóbi večkrat priporočevala vzajemno delovanje s pravičnimi Italijani.

Umetnost.

Vatikanska razstava.

Gotovo ustrezemo svojim čitateljem, ako jim vsaj v površnih črticah podamo sliko divne razstave po popisu g. Friša v „Kat. listu“:

Ako stopiš v to razstavo ter z očesom premeriš sijajno urejene izložene predmete, misliš, da je to izložba umetnega obrta, kakoršne se sedaj vidijo po svetovnih mestih; ako pa čitaš napise na predmetih, spomniš se hitro, da tu nima prostora sebična trgovina, nego da so to le darovi otrok svojemu očetu. Največ predmetov je za cerkveno bogoslužje, ter se je naštelo 15.000 kazul, 30.000 štol, 40.000 alb, 100.000 humeralov, 9000 kelihov, 500 monštranc, 20 zvonov; dalje 800 škofovskih prstanov, mnogo škofovskih miter, pastoralov, altarnih svečnikov i. t. d. Tu so tudi pravi darilniki (altarji), od katerih je skoraj najlepši iz regenburške škofije. Pod krasnim baldahinom visi velika altarna slika, predstavljajoča Mater B., ki drži na kolenih nebeško Dete. Krasen križ, 6 svečnikov, zlat kelih, dragoceno pregrinjalo, bogato vezana mašna knjiga, so predmeti, pred kojimi stoji neprestano večja množica občinstva.

So pa tudi drugi raznovrstni predmeti. Znamenita je ura, narejena po glasoviti mestni uri v Augsburgu. V gornjem delu stoji kip Vzveličarjev, ob 12. uri pridejo iz notranje ure dvanajsteri apostoli; ko pridejo do Vzveličarja, poklonijo se mu, on pa jih blagoslovi z desnico. Mej tem takrat trikrat zapoje petelin na strani. V dolnjem predelu stoji smrt, ki tolče po zvončku z jedno roko četrti, z drugo ure. Vsi ti kipi so od lesa lepo izrezani. Razstavljeni so tudi pridelki kot: vino, olje, sladkor; iz rojstnega mesta je dobil papež žita, ovac, kozá in telčev. Misijonarji iz Azije so poslali predmete ondašnjega obrta in kože divjih živali.

Najdragocenejše darove so sv. Očetu poslali cesarji, kralji in veliki bogataši. Vzvišena naša vladarska hiša je sijajno zastopana. Nj. Veličanstvo cesar in kralj je poslal dragocen križ od zlata umetno izdelan, okrašen z velikimi briljanti, biseri in svetlimi safiri. Razven tega je poslalo Nj. Veličanstvo 1000 butilj tokajskega vina iz l. 1821. Nj. Veličanstvo cesarica in kraljica je poslala krasno in dragoceno kazulo, zlatom in svilo vezeno, biseri okrašeno. Cesarjevič Rudolf in ostali nadvojvode se darovali papežu relikviarij v obliki velike knjige, koje platnice od srebra so okrašene briljanti, safiri, rubini in smaragdi. Na prednji platnici je križ, pod njim kipi Matre B. in 4 evangelistov, vsi od srebra. V

te platnice je vezanih 6 listov, od kojih vsak ima relikvije svetnikov za dva meseca. Delo je velike umetniške vrednosti. Cesarčinja Štefanija z gospemi mesta Dunaja so poslale krasno albo s starimi mletaškimi čipkami posebne vrednosti. Druge nadvojvodinje so darovale krasno kazulo, vezeno lastno roko.

Umrli nemški cesar je poslal papežu mitro, na kateri se blesté briljanti, rubini, safiri, smaragdi, ametisti, vseh skupaj 72. Španjska kraljica je darovala papežu zlat prstan z velikim safirom, koji okrožuje 12 velikih briljantov, a na vsaki strani prstana zopet po več briljantov.

Turški sultan je daroval zlat prstan z briljantom izvanredne velikosti in lepote, najlepši v izložbi.

Dragocen dar je poslal braziljski cesar, namreč naprsni križ od samih briljantov s šestimi velikimi safiri. Braziljska cesarica je dala krasno naslikati triptihon, predstavljajoč tri prizore iz trpljenja Kristusovega; agonijo v vrtu, glej človeka in razpetje na križ. Okviri okrašeni so z biseri in dragim kamenjem. Poleg tega je cesarica ustanovila odbor gospá v Braziliji, ki so v spomin papeževe zlate maše odkupile 250 sužnjev. V resnici plemenito delo.

Angleška kraljica je poslala papežu v dar vré s posodo za pranje rok pri sv. maši, oba dela od suhega zlata.

Nenavadno v svoji vrsti delo je dobil papež od portugalskega kralja. To je velik kelih od suhega zlata z izvanredno bogato ornamentiko. Podnožje je okrašeno arabeskami, kipi in simboli. Okoli stebela se dvigajo stolpiči gotskega sloga v treh vrstah jeden nad drugim. Čašo okrožujejo kipi 12 apostolov. Izdelan je po nekem starem kelihu, ki je v kraljevski zakladnici v Lisabonu.

Ali najdragocenejši dar je dobil papež od predsednika kolumbijanske republike v južni Ameriki. To je naprsni križ, sestavljen od samih velikih briljantov, svetlih ko zvezde. S tem križem si je okrasil prsa sv. Oče pri zlati sv. maši. Strokovnjaki trdijo, da je ta predmet najdragocenejši na celi izložbi. Gospodje v Bagodi, glavnem mestu iste republike, darovali so štolo od srebernega brokata, na kateri je 14.800 biserov, 800 smaragdov in 340 diamantov.

Podoben križ od briljantov poslal je vojvoda madridski (Don Carlos). Napravljen je v Florenci; večaki ga cenijo na 50.000 frankov.

Mesto Pariz je poklonilo papežu sijajen dar, kirkono (tiaro). Narejena je od srebernega brokata in gosto posejana z biseri diamanti, safiri, rubini in smaragdi. Na vrhu je zlato jabelko, in na njem blišči se križ od briljantev. Prekrasen predmet.

Američani slovó po svoji praktičnosti, in to je dokazal predsednik združenih ameriških držav. Poslal je papsžu lepo vezan prepis ustave Zjedruženih držav. Ta ustava daje katoliški cerkvi popolno svobodo. Predsednik je hotel reči papežu, da bo ista ustava tudi v prihodnje ondi veljavna. Vidi se, da severni in južni Američani imajo jako različen pojem o „praktičnosti“! To je glavnimi črtami sestavljena slika vatikanske izložbe. Ko bi vse pojedine predmete hoteli le naštetí, morali bi dobre štiri ure, izložbo malo pozorneje pregledati. Velika je vrednost teh darov, a sv. Oče je dobil znatne svote tudi v gotovini, ter se po priliki računa, da vsa vrednost preseže svoto sto milijonov frankov. Kot stipendij za zlato mašo je izročil sv. Očetu glavni jubilejski odbor 2½ mil. frankov.

Književnost.

„Matica Hrvatska“.

Nedavno je bil razposlan „izveštaj“ „Matice Hrvatske“. Iz njega bi zanimalo slovenske ude morda nastopno. Dné 2. maja l. 1886. je bilo zaključeno, da „Matica“ zida dvonastropno stavbo, solidno, primerno, prijetno. Začeli so zidati dné 20. julija 1886 in koncem oktobra istega leta je bila „Matična“ hiša že pod streho. S začetkom aprila p. l. so se nastanjali vanjo že vsakovrstni obrtniki, in s 1. avgustom je prišel vanjo stanovat prvi stanar, in v teku septembra je bila vsa hiša nastanjena. Gledalo se je, da jeden del bodi odmenjen „književnim svrham“, zadevno „književnom udruživanju“. Posameznim „stanovom“ so bile udarjene zmerne cene, in vendar je imela „Matica“ okroglih 500 gl. več obresti od hiše, kakor bi jih imela od papirno vložene glavnice, ne gledé na to, da ima „Matica“ za sebe obilne prostore, za tisto ceno, ki jo je poprej plačevala za spravljanje svojih knjig. A prava korist se bo pokazala še-le takrat, ko bo dozidan daljni del „Matične“ hiše na akademskem trgu, in takrat more „Matica“ računati na 1000 gl. večí dohodek od onega, ki ga ji je doslej nosila glavnica, naložena v državnih papirjih. Če se bo ta „višek“ obračal v osmrtovanje zidavne glavnice, to more hiša v 12 letih nositi dosti obilne obresti. Daljni ta del se bo stavil z 21.000 gl.

* Knjige pošiljajo se knjižničarju preč. gosp. župniku Val. Kraut-u, Fürtitz bei Villach.

Preteklega upravnega leta 1886. (t. j.: 1887) je izdala „Matica“ 9 knjig; sedem so jih prejeli člani, a dvoje jih je izdanih v zalogi (Rječnik hrvatsko-slovenski in Ciceronovi govori). Tu imamo: Kišpatičeve „kukce“ z 263 str. in s 76 slikami; Kukuljevičeve „glasovite Hrvate“ z 268 str. in 7 slikami; Brozove „rtice“ (I.) s 167 str.; Veberjev „put v Carigrad“ z 239 str. in 40 slikami; Šenoine „pripovedi“ (V.) z 277 str.; Š. Gjalskega „stare krove“ s 199 str.; Vojnovičevo „ksanto“ s 196 str. Ocenjevati te knjige, toli izvirne koli predstavljene, bilo bi: sove nositi v (sredovečne) Atene. Dosti je povedati, da vse knjige tega natisa so razpečane in razprodane. Stran 27. izv. „Matica“ ima po takem svojo hišo, vredno 60.000 gl. in vrhu tega glavnice 42.000 gl.

Dalje nahajamo v „Izv.“ ranje ude-ustanovnike od začetka „Matice“ do tega trenutka, in v opazki zdolaj stoji vzrok: „Da se ne zatara spomin onim plemenitim rodoljubom, ki so „Matico“ od njenega začetka (1842) kot ustanovniki podpirali, in katerim ima ona danes zahvaliti tudi svoj dom in svojo glavnico, priobčevali bomo vsako leto na tem kraji imena vseh onih ustanovnikov „Matice“, katerih ni več med nami.“ Lepo!

Slovenskih udov pri „Mat. Hrv.“ je okoli 200. Najlepši je pogled na Notranjsko in Primorsko, tu so najzavedniši Slovenci, najturobniši na Koroško in posebno na Gorenjsko, kjer ni ne žive duše. Kranjska s 13 kraji, s 93 (+1) udi, je zastopana kakor sledi: Bistrica 1, Črnomelj 1, Št. Jarnej 1, Krško 2, Ljubljana 40, Metlika 1 — in to ženski ud; dasiravno je Metlika, kakor se mi je reklo, evertišče hrvatsko-slovenske pobračenosti in, pristavimo tudi, nazdravljanosti, iztikam, da slovenskih udov „M. H.“ iščemo v Metliki — Sava 1, Postojina 1, Rudolfovo 3 — in to gimnazijalci!! — Senožče 4, Sežana 46 (to velja!), Vrhnika 1, Železniki 1. — Primorska s 7 kraji in 65 udi je pri „M. H.“ udeležena dedoredno: Ajdovščina 21 (— 1), Gorica 33, Gradiška 1, Kanal 1, Kobarid 3, Tolmin 7, Trst 12 (?). — Štajerska s 14 kraji in 19 udi se kaže tako: Gornji Grad 1, Gradec 3 (?), Leoben (Ljubno) 1, Makole 1, Maribor 4, Ormož 1, Piljštanj 1, Radgona 1, Rajhenburg 1, Ruše 1, Slov. Gradec 1, Šoštanj 1, Videm 1, Žalec 1. — Tožita Koroška se nam predstavlja s 3 kraji in 3 udi: Celovec 1, Spital 1, Arnoldstein 1. — V Istri imamo Pazen s 5 (?) udi. Bržkone jih bo tudi več. — (Žumberk 4 [?])

L. 1887. je imela „Matica Hrv.“ udov 6573, leta 1886. 6176, torej pomnoženja 397. — Et alibi?

Dodati moram še to. Na zadnji strani „izveštaja“ stoji naznanilo, da zastoj dobri hrvatsko-slovenski besednjak vsak Slovenec, ki se vpiše med ude „Matice Hrv.“, t. j., vsaki na novo pristopli Slovenec; vendar menim, da plemeniti gosp. Ivan Kostrenčić, tajnik in blagajnik „Matični“, ga ne bo odrekel tudi starim udom ne, ako se zanj oglašijo, kakor iz skušnje vem.

Po teh kratkih in medlih podatkih lahko sodiš, da knjige „Matice Hrv.“ so kakor suho zlato, imajoče zmeraj svojo ceno, in vsekako vredne svojih 3 gl. Ni lepše priložnosti pokazati bratovsko vzajemnost jugoslavensko, kakor postati članom učenega zavoda sosednega in sorodnega nam naroda. Slaven je dandanes pravi trpin. Drugi žanjejo, kjer on seje; drugi z veseljem in počitkom uživajo sadove njegovega zuoja in žulja. Izpoznavajmo se torej, če ne na polji državstva, vsaj na polji duševnem, pri književnem delu, da smo si bratje po evangeliju in po rodu; to nam še nihče braniti ne more. Na tem polji so hrvatski rodoljubi neborivni in neustrašljivi.

Sklepajoč želim, da bi se mnogi vpisali med ude „Matice Hrv.“ vsaj za — poskušnjo.

Vilinski.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) odobril je z veseljem sklep koroškega deželnega zbora, ki je določil 20.000 gl. za podporo tistim občinam, ki bodo zidale v spomin cesarjeve štiridesetletnice hiše za ubožne.

(Zabavni večer „pisateljskega društva“) je odložen na prvo soboto po praznikih, ker je jutri v čitalnici zabavni večer „Sokola“ in streljanje strelskega društva.

(Volitev za trgovinsko in obrtno zbornico) vršila se je v mestni dvorani ljubljanski pred volilno komisijo dne 22. marca 1888 z ustnim glasovanjem in z osebnim oddajanjem napisanih glasovnic. Ker se bo skrutinovanje najbrž še le v soboto končalo, ne moremo natančnih števil podati. To se pa že vé, da so izvoljeni vsi dosedanji zbornični svētiki, le namesto umrlega Eichelterja izvoljen je g. Ljudevit Wriesnik, ravnatelj rudokopa v Zagorji. Veliki obrtniki izvolili so gosp. Maksa Krennerja, ravnatelja kranjske stavbene družbe. Trgovci I. in II. volilnega razreda izbrali so gg.: Frana Hrena, graščaka in trgovca v Ljubljani; Ivana Perdana, trgovca in posestnika v Ljubljani; Frana Ks. Souvana, trgovca in posestnika v Ljubljani. Trgovci III. volilnega razreda izbrali so gg.: Tomo Pavšlerja, posestnika in trgovca v Kranji; Josipa Ribiča, prodajalca instrumentov v Ljubljani. Obrtniki II. volilnega razreda izbrali so gg.: Oroslava Dolenca, svečarja in hišnega posestnika v Ljubljani; Alojzija Jenko-ta, načelnika pekovske zadruge v Ljubljani; Jankota Kersnika, graščaka in posestnika mlina in žage na Brdu; Jarneja Žitnika, hišnega posestnika in čevljarskega mojstra v Ljubljani; Fil. Zupančiča, hiš. posestnika in starbenega mojstra v Ljubljani.

(Grof Anton Pace), bivši okrajni glavar v Logatci in do sedaj c. kr. ministerjalni tajnik, imenovan je namestniškim svetovalecem pri c. kr. namestništvu v Gradci. To imenovanje štajerskim Slovincem gotovo ne bo na škodo.

(Osepnice.) Dne 21. t. m. sta zbolela 2 moška. Ozdraveli so 4 otroci. Bolnih 46 oseb.

(Železnica iz Kranja v Tržič.) Ravnatelj kranjske industrije družbe, g. K. Luckmann in drugovi poganjajo se za dovoljenje, da bi pričeli tehnične priprave za zgradbo železnice z normalnim tirom iz Kranja v Tržič. Ta lokalna železnica posredovala naj bi edino le lokalni promet in podpirala tržiški obrt.

(Promet ustavljen) je na progi južne železnice Lekenik-Sisek; ker je voda dva stebra pri mostu izpodkopala. Že se giblje na stotine pridnih rok, da ju zopet pozidajo, kar ob povodnji izvestno ni lahko delo.

(Železnica Celje-Šoštanj-Velenje.) Dne 16. in 17. pr. meseca bodo vladni zastopniki pregledali nameravano črto, ki se bo izpeljala s celjskega kolodvora v savinjsko dolino mimo Žavca in Polzele ob Paki v šaleško dolino. Dolga bo nad 38 kilometrov.

(Največ zdravnikov) v Evropi je na Laškem, namreč 17.568 doktorjev zdravilstva. Na Nemškem jih imajo 16.292, na Francoskem 14.316, na Angleškem 14.091, v Avstriji pa samo 11.000.

(Nadporočnika Karola Krnko), izumitelja puške repetirke, obsodilo je vojaško častno sodišče na izgubo častniškega dostojanstva, ker je razglasil po časnikih odprto pismo, v katerem je napadel bivšega vojnega ministra Bylandta, ker se ni ujevova puška potrdila.

(Z odra padel) je te dni 62letni dninar M. Kolenc od Nove cerkve celjskega okraja pri zidanih nove mestne zbornice v Gradci ter si je zlomil levo roko.

(Za uboge trpine na ljubljanskem barji) po povodnji poškodovane darovali so nekateri dobrotniki 5 gl.

Telegrami.

Budimpešta, 22. marca. Cesar je podaril poškodovanim po povodnji 10.000 gl.

Sofija, 22. marca. Vlada je sklenila, da ne bo odgovorila na brzojavko velikega vezirja gledé nepostavnosti kneza Ferdinanda.

Bukarešt, 23. marca. Bratiano je v odgovoru na interpelacijo ugovarjal ideji, da se ustanovi rumunsko-bolgarsko cesarstvo, ter izjavil: Rumunci ne gojé za nobenega posebnih čutil. Narodov obstanek zahteva vse naše moči.

Oporto, 23. marca. Iz razvalin pogorelega gledišča izkopali so 66 mrličev in ostanke drugih 52 oseb.

Umrli so:

V bolnišnici:

19. marca. Janez Slanove, delavčev sin, 10 mes. slabost. — Anton Bhatnik, dninar, 57 let, pljučnica.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		733.5	4.2	brezv.	megla	18.90
22. 2. u. pop.		731.3	7.0	sl. szap.	dež	dež
9. u. zveč.		728.6	5.8	"	"	"

Zjutraj megla, potem deževno. Srednja temperatura 5.7°C., za 1.4° nad normalom.

Dunajska borza.

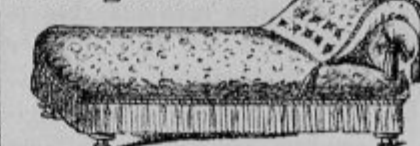
(Telegrafsko poročilo.)

23. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	77 gl. 40 kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16%	79 " 10 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 60 "
Papirna renta, davka prosta	92 " 35 "
Akoje avstr.-ogerske banke	856 " — "
Kreditno akoje	268 " 80 "
London	126 " 95 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	10 " 05 "
Cesarski cekini	5 " 99 "
Nemške marke	62 " 40 "

OTOMANE,

!! 38 gl. a. v. !!

(glej podobo) najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapetirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popolno pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Uzorec blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmadratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot špeciialiteto: altarne preproge.

Anton Obreza,

tapetirar in dekoratér

v Ljubljani, Ključarske ulice šte. 3,

(pod mestnim trgom).

Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njihju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupec so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Bleichbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najtineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Krajevni in potovalni leksikon

(Orts- und Reise-Lexikon)

Avstro-Ogerske,

izdelala

Josip pl. Kendler in Leop. Siller.

Krajevni in potovalni leksikon

obseza vse avstro-ogerske kraje ter železnične, poštné, parobrodské in brzojavne postaje s zaznamovanjem železničnih in parobrodskih podjetij; zaradi tega je za vsacega neobhodno potrebna knjiga.

Krajevni in potovalni leksikon

sestavljen na podlagi današnjih prometnih razmer, je visoke pomenljivosti za e. kr. vojake in vojaške uradnike, ker je v njem navedena natančna lega vsacega kraja v Avstro-Ogerski. — Dalje je tudi važen za poštné, železniške in brzojavne uradnike.

Krajevni in potovalni leksikon

je posebne vrednosti za vsacega odvetnika, biležnika, sodniškega uradnika itd., ker je pri vsacem kraju povedano politiško in sodniško uvrščenje, kakor tudi za vsakega graščinskega oskrbnika, tovarnarja, potovalca, izvoznika in uvoznika itd., in to zaradi tega, ker je pri vsakem kraju navedena pošta, železnica, oziroma bližnja pošta in železnična postaja.

Krajevni in potovalni leksikon

izide v 30 zvezkih po 30 kr. ali subskripcijska cena za celo delo a. v. gl. 7.— ter se dobiva v vseh knjigotržnicah ali pa pri založniku (1)

Leop. Siller-ju, Dunaj I., Grünnergasse I.